

**КАТЕДРА ГЕРМАНИСТИКА И НИДЕРЛАНДИСТИКА
ФИЛОЛОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ
ВТУ СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ
ВЕЛИКО ТЪРНОВО**

*Ул. Теодосий Търновски. 2, 5003 Велико Търново,
Tel.: ++359 62 61 83 60, Fax: ++359 62 629711*

E-Mail: germ@uni-vt.bg

**Проф. дфн Пенка Ангелова
Катедра Германистика и нидерландистика**

СТ А Н О В И Щ Е

за научните трудове на

доц. дфн МАЙА СТАНКОВА РАЗБОЙНИКОВА-ФРАТЕВА

за присъждане на академична длъжност „ПРОФЕСОР”,

професионално направление 2.1. Филология

(немскоезична литература),

за конкурса, обявен във СУ „Св. Климент Охридски,

Факултет по класически и нови филологии,

Катедра "Германистика и скандинавистика"

В ДВ бр. 26/ 07.04.2015 г.

I. Данни за конкурса: На обявения конкурс за професор по немскоезична литература се яви един кандидат – доц. дфн Майа Станкова Разбойникова-Фратева, щатна преподавателка към катедрата по Германистика и скандинавистика. Доц. дфн Разбойникова-Фратева участва в конкурса с един учебник и 38 студии и статии, а също така и с рецензии и предговори, всичките публикувани след защитата на големия докторат за научната степен дфн. Кандидатурата на доц. дфн Разбойникова-Фратева отговаря на нормативните изисквания за развитие на научния състав на Република България и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Софийски университет.

II. Данни за кандидата: Тъй като рецензентите ще се спрат по-обстойно върху данните за кандидата, тук аз искам да отбележа само пунктуално няколко според мен важни акцента, с които доц. дфн Майа Разбойникова-Фратева се вписва в българската и международна германистика:

- тя е уважавана и ценена германистка както на национално, така и на международно ниво с уменията ѝ да улавя особено актуалните проблеми на съвременността: както по въпроси на съвременната немска литература, така и по културологични проблематики като gender studies и не толкова популярните men-studies и изключително актуалната "култура на паметта". Както защитеният в Лайпциг докторат, така и публикуваните в Германия монографии и многобройни студии и статии на български и немски език трябва да се имат предвид, когато става дума за присъждане на научното звание Професор; а освен това и участието ѝ в специализирания научен съвет и важни научни и издателски колегии, както и ангажиментът ѝ с Австрийска библиотека София.

- тя е уважаван и добър преводач на немскоезична литература, за което получава и съответните национални номинации и награди.

- тя е изключително добър преподавател, който с докторантите и дипломантите си създава своя школа, съумява да предаде опита си.

III. Описание на научните трудове: С цялостния си творчески и организационен труд доц. дфн Майа Разбойникова-Фратева е заслужила научното звание Професор. Въпреки това при настоящата процедура тя предлага един учебник за 11 клас за ученици от езиковите гимназии и 38 студии и статии, които могат да се обобщят в четири основни насоки, като във всяка една от тях тя се е придържала към актуалността на проблематиката:

1. История на немската литература е основната специалност на доц. дфн Майа Разбойникова Фратева и тук трябва да се подчертае нейната посредническа дейност за запознаване на българския читател, учител и ученик с немскоезичната литература. За това спомагат както публикациите ѝ на български език в научни сборници и литературни вестници и списания, така и преводите, предговорите, статиите и рецензиите (5, 8, 14, 15, 18, 20, 22, 27, 30-40 и др.). И не на последно място и учебникът "Herausforderung Literatur" (1), предназначен за 11 клас на училища с интензивно изучаване на немски език.

В повечето научни изследвания както на немски, така и на български език Фратева-Разбойникова прави преглед на съществуващата литература по темата, като по този начин систематизира и коментира съществуващите изследвания и наблюдения, създава условия и предпоставки за по-нататъшни научни проучвания при автори като Барбара

Фришмут, Роберт Менасе, Илзе Айхингер, В.Г. Зебалд, Ханс Улрих Трайхел, Теодор Фонтане, Елиас Канети.

Тук искам да подчертая особено иновативния подход на доц. дфн Разбойникова-Фратева при акцентите, които разглежда при определените автори, което ни препраща и към нейните културологични изследвания.

2. От повече от две десетилетия основните научни интереси на доц. дфн Разбойникова-Фратева се насочват към **изследвания върху Gender-Studies и култура на паметта**. В тези свои изследвания авторката фокусира вниманието си върху отношението свое – чуждо, неговите проявления, модификации и трансформации както по отношение на национални (2, 3, 7, 9, 13, 14 и др.), така и на сексуални другости, като се спира и на изследвания както на женскостта (16, 17, 18, 20), така и на мъжкостта/респ. мъжествеността (19, 21, 22, 23) в техните различни литературни репрезентации. Същевременно Разбойникова-Фратева прави преглед на литературните процеси и поставя тези автори в контекста на общия културен процес и тенденциите в немскоезичната литература и култура. Културологичните изследвания на доц. Разбойникова-Фратева са както в теоретична, така и в приложно-практическа насока. От една страна те са насочени към запознаване на читателя с актуалното художествено измерение на съответния проблем при автора, от друга страна те пренасочват към теоретичния дебат, като разкриват културно-политическите акценти в съвременния културологичен дискурс.

Значителна част от културологичните изследвания на доц. Разбойникова-Фратева актуализират проблеми на интеркултурната комуникация, която тя винаги свързва и с приложимостта ѝ в практиката и с методите на обучение.

3. Методика на преподаването: Методологичните занимания на Разбойникова-Фратева също са с двойна насоченост – както към българския читател и методите на обучение на българските потребители (1,27), така и към чужбина, където тя представя постиженията на българската германистика (25,26)

В резултат на работата си върху учебното помагало за 11 клас на езиковите училища (1) Разбойникова-Фратева насочва вниманието си към създаване на условия за интеркултурна комуникация на базата на познаване на немскоезичната литература (2003), поставяйки принципните въпроси за селекцията на литературни текстове, за пожелателен канон на немскоезичната литература, като предоставя свобода и на учителите да напра-

вят своя избор в преподаването. Важно тук е и въвеждането на интерактивно обучение от немски формат, което е особен принос и за методологията на преподаването в България.

4. Преводаческа, издателска и разпространителска дейност – през посочения период Разбойникова-Фратева е автор на 6 предговора и 4 рецензии, участвала е в съставителството и издаването на пет научни сборника, написала е 14 научни рецензии и становища по процедури.

IV. Научни приноси и цитирания

Научните приноси на доц. дфн Разбойникова-Фратева ще подреда в същите направления, които са представлявали интерес за нея през всичките тези години и като наблегна на приносните моменти в нейната работа:

На първо място ще се спрат на приносите ѝ за разпространението и запознаването както на учениците (1), така и на една по-широка читателска публика с немскоезичната литература (47,48). Този принос е особено важен, защото разширява обсега на межкултурната комуникация на ниво литература.

Практическите прояви на межкултурния процес Фратева-Разбойникова съумява да свърже с продуктивната среща на различни езикови конотации, но също така и културни формации и знания („Wovon zeugt der Ohrenzeuge“), използвайки продуктивно особеностите на превода, за да изведе интерпретацията си до едно иновативно тълкуване на комплекса от текстове (Der Ohrenzeuge), като развива тезата си и във взаимовръзка с проблематиките на надзора, властта и вината (Фуко).

В статиите, посветени на темата „Спомен и памет“ Фратева съумява да направи актуалния германски научен и обществен дискурс достойно на българския читател, както и да се впише в този дискурс с иновативни литературни интерпретации на немски език, анализирайки процеса на спомняне и функциите на спомена в художествения диалог между индивидуален и комуникативен спомен, избирайки автори, при които осцилира нееднозначността между авто- и биографичен подход.

Друг приносен момент в творчеството на Разбойникова-Фратева са статиите ѝ за Gender studies, men's studies, емоционалност и емпатия, в които тя представя актуалната проблематика в актуалния дискурс. За българския читател тя предлага "обзор на развитието на феминистичните изследвания в немскоезичния научен контекст, тяхната специфика, формите на институционализиране на женските изследвания по време на втората феминистична вълна през 70-те години, връзките с изследователските полета на

социологията" и по този начин съумява да представи на вниманието на българския изследовател "тезите и постиженията на немските учени, които не се познават в страната, тъй като се превеждат и ползват главно източници на френски и английски език".

Недвусмислен показател за приносния характер на творчеството на доц. дфн Разбойникова-Фратева са и многобройните цитирания – 22 на брой – в национални и международни статии, студии, сайтове, дисертации и книги, както и три отзива за издадени сборници.

VI. Заключение

Многобройни са заслугите на доц. дфн Майя Разбойникова Фратева както в научен, така и в преподавателски, организационен, издателски и преводачески аспект. Научната продукция на кандидатката впечатлява с обема си, с актуалността си, със съвременната си методология, с дълбочината и пространността на анализа на проучвания материал.

Въз основа на изброените по-горе достойнства и приноси на доц. дфн Майя Разбойникова-Фратева заставам зад тезата, че са налице всички условия тя да заеме академичната длъжност „професор” и с убеденост, препоръчвам на уважаемото жури да ѝ присъди съответната университетска длъжност.

Проф. дфн Пенка Ангелова